

En strategi för digitalisering av finanssektorn i EU

2020/21:FPM13

Finansdepartementet

2020-10-26

Dokumentbeteckning

COM(2020) 591 final

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt regionkommittén om en strategi för digitalisering av finanssektorn i EU

Tidigare faktapromemorior:
2017/18:FPM66

Sammanfattning

Kommissionens strategi för digitalisering av finanssektorn i EU (strategin) syftar till att göra de finansiella tjänsterna i Europa mer digitala och att stimulera ansvarsfull innovation och konkurrens mellan leverantörer av finansiella tjänster i EU. Strategin syftar också till att minska fragmenteringen på den digitala inre marknaden, vilket väntas leda till att konsumenter får tillgång till finansiella produkter i andra medlemsstater och att mindre företag kan växa. Vidare syftar strategin till att säkerställa att regelverket i EU är anpassat till den digitala tidsåldern med applikationer såsom artificiell intelligens och distribuerad databasteknik (*distributed ledger technology*, DLT). Därutöver syftar strategin till att främja datadelning och öppna finansiella tjänster. Slutligen syftar strategin till att säkerställa lika spelregler för aktörer på finansmarknaden.

Regeringen välkomnar teknologisk innovation för att öka effektiviteten och konkurrensen inom den finansiella sektorn till nytta för konsumenter och företag. Digitalisering kan vara ett viktigt verktyg i omställningen till en mer hållbar samhällsekonomi. Regeringen välkomnar ett koordinerat arbete på EU-nivå och ser strategin för digitalisering av finanssektorn i EU som en del i detta. Vidare anser regeringen att konkurrensneutralitet behöver beaktas i det fortsatta arbetet.

Regeringen välkomnar att strategin tar upp det allmännas intresse att bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism när finanssektorn digitaliseras samt behovet av att stärka finanssektorns operativa motståndskraft mot cyberrelaterade risker. Regeringen anser samtidigt att det är viktigt att arbetet sker med beaktande av att EU är en marknad med flera olika valutor.

Regeringen välkomnar även att strategin för digitalisering av finanssektorn adresserar behovet av skydd för konsumenter till följd av nya risker som kan uppstå till följd av ökad digitalisering. Dessutom anser regeringen att det är viktigt att strategin beaktar att digitaliseringen kan innebära en risk för individer som har inte har åtkomst till eller svårigheter att använda den digitala tekniken kan få en försämrad tillgång till finansiella tjänster och produkter.

Regeringen anser samtidigt att inga nya kostsamma strukturer bör byggas upp inom EU-systemet. Budgetrestriktivitet måste beaktas i det framtida arbetet.

Regeringen kommer att ta ställning till respektive förslag i strategin vartefter de presenteras.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Meddelandet om en strategi för digitalisering av finanssektorn ingår som en del i det paket om digitalisering av finanssektorn som kommissionen presenterade den 24 september och bygger vidare på den handlingsplan för fintech som presenterades 2018 samt det arbete som utförts av de europeiska tillsynsmyndigheterna.

Kommissionen har också genomfört konsultationer med externa intressenter och den respons som inkommit har beaktats vid framtagandet av strategin.

Övriga delar av paketet om digitalisering av finanssektorn behandlas i faktagpm 2020/21:FPM12, 2020/21:FPM14, 2020/21:FPM15 och 2020/21:FPM16.

1.2 Förslagets innehåll

Strategin syftar till att säkerställa att fördelarna med en digital finanssektor kommer konsumenter och företag till gagn. Kommissionen har identifierat fyra prioriteringar (1) hantera fragmenteringen inom den digitala inre marknaden för finansiella tjänster, (2) säkerställa att regelverken i EU underlättar innovation i konsumenternas intresse och en mer effektiv finansiell marknad, (3) skapa ett gemensamt europeiskt dataområde för finansiell data i syfte att förbättra tillgången till data och datadelning inom finanssektorn, och (4) hantera de risker som kan uppstå till följd av en mer digitaliserad finanssektor.

Inom varje prioritering aviseras ett antal åtgärder, däribland förslag till ny reglering och justering av befintlig sådan. Nedan redogörs för några av dessa.

2020/21:FPM13

1.2.1 Motverka fragmenteringen på den digitala inre marknaden för finansiella tjänster

Färre hinder för gränsöverskridande verksamhet ger europeiska konsumenter tillgång till mer kostnadseffektiva produkter och tjänster och kan bidra till att europeiska företag kan bli mer effektiva. Kommissionen aviseras därför ett förslag som ska läggas fram senast 2024 som möjliggör interoperabla lösningar för digitala identiteter. Därutöver aviseras kommissionen en kommande analys av behovet av mer harmoniserad tillstånds- och passporteringsregimer i medlemsstaterna. Kommissionen aviseras också att det europeiska forumet för innovationsfacilatorer (*European Forum for Innovation Facilitators*, EFIF) ska stärkas samt att en plattform för den digitala finanssektorn ska etableras på EU-nivå i syfte stärka samarbetet mellan privata och offentliga aktörer.

1.2.2 Säkerställa att regelverken i EU underlättar innovation i konsumenternas intresse och en mer effektiv finansiell marknad

Den snabba teknologiska utvecklingen på finansmarknaderna med nya typer av finansiella tjänster och produkter skapar behov av ny reglering. Kommissionen lägger därför fram förslag till nya förordningar om marknaden för kryptotillgångar (KOM(2020) 593) och om en pilotregim för infrastruktur baserad på distribuerad databasteknik (KOM(2020) 594) (se faktaPM 2020/21:FPM15). Därutöver aviseras kommande regelbundna översyner av de rättsliga förutsättningarna för att säkerställa att potentiella rättsliga hinder för innovation tas bort. Kommissionen kommer också att tillhandahålla en vägledning om hur befintlig reglering ska tillämpas på nya tekniker.

1.2.3 Skapa ett gemensamt dataområde för finansiell data baserad på den Europeiska datastrategin

Utökad tillgång till data och delning av data inom den finansiella sektorn underlättar för företag att dra nytta av den potential som finns i datadriven innovation. Kommissionen aviseras därför en kommande justering av EU:s lagstiftning för att tillse att offentlig information är standardiserad och maskinläsbar. Därutöver aviseras ett förslag till nya regler för öppna finansiella tjänster. Det är samtidigt avgörande att konsumenter själva äger sin data och kommissionen slår därför fast att alla kommande förslag inom detta område ska överensstämma med den allmänna dataskyddsförordningen (2016/17:FPM64).

De risker som följer av den digitala omställningen kan slå mot både investerare, konsumenter och den finansiella stabiliteten. Kommissionen utgår därför från principen ”samma tjänster, samma risk, samma regler”. I linje med detta lägger kommissionen fram ett förslag till reglering som stärker den operativa motståndskraften (faktaPM 2020/21:FPM16).

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Ej aktuellt då detta rör en handlingsplan och inte ett enskilt lagförslag.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Innan förslag till direktiv eller förordningar presenteras är det inte möjligt att göra någon bedömning av budgetära konsekvenser. Initiativen i strategin innehåller i dagsläget ingenting om direkta garantier eller utgifter från EU-budgeten eller statsbudgeten. Regeringen anser dock att eventuella merkostnader för berörda myndigheter, statsbudgeten i övrigt samt EU-budgeten ska hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar teknologisk innovation för att öka effektiviteten och konkurrensen inom den finansiella sektorn till nytta för konsumenter och företag. Digitalisering kan vara ett viktigt verktyg i omställningen till en mer hållbar samhällsekonomi. Regeringen välkomnar ett koordinerat arbete på EU-nivå och ser strategin för digitalisering av finanssektorn i EU som en del i detta. Vidare anser regeringen att konkurrensneutralitet behöver beaktas i det fortsatta arbetet.

Regeringen välkomnar att strategin tar upp det allmännas intresse att bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism när finanssektorn digitaliseras samt behovet av att stärka finanssektorns operativa motståndskraft mot cyberrelaterade risker. Regeringen anser samtidigt att det är viktigt att arbetet sker med beaktande av att EU är en marknad med flera olika valutor.

Regeringen välkomnar även att strategin för digitalisering av finanssektorn adresserar behovet av skydd för konsumenter till följd av nya risker som kan uppstå till följd av ökad digitalisering. Dessutom anser regeringen att det är viktigt att strategin beaktar att digitaliseringen kan innebära en risk för individer som inte har åtkomst till eller har svårigheter att använda den digitala tekniken kan få en försämrad tillgång till finansiella tjänster och produkter.

Regeringen anser samtidigt att inga nya kostsamma strukturer bör byggas upp inom EU-systemet. Budgetrestriktivitet måste beaktas i det framtida arbetet.

Regeringen kommer att ta ställning till respektive förslag i strategin vartefter de presenteras.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaterna lämnade sina initiala kommentarer till strategin vid Ekofin-rådets möte den 6 oktober. Då framkom bl.a. att betydande framsteg gjorts inom betalningsområdet och strategin för digitalisering fick ett brett stöd.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Handlingsplanen har inte remitterats. Generellt kan dock konstateras att det finns ett brett stöd bland svenska aktörer för ett fortsatt arbete på EU för en mer digitaliserad finanssektor.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Inte aktuellt då detta rör en handlingsplan och inte ett enskilt lagförslag.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Inte aktuellt då detta rör en handlingsplan och inte ett enskilt lagförslag.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Respektive lagstiftningsförslag som omnämns i färdplanen kommer att behandlas inom ramen för Ekofin-rådet och dess förberedande kommittéer.

4.2 Fackuttryck/termer

Artificiell intelligens: Konstgjord intelligens i form av datorsystem som försöker "hära" den mänskliga hjärnan.

Digital operativ motståndskraft: finansiella företags förmåga att tillförsäkra deras operativa integritet ur ett tekniskt perspektiv för att säkerheten i nätverk och informationssystem ska kunna upprätthållas.

Distribuerad databasteknik: Distribuerad databasteknik eller distribuerad lagring av kod är ett system för registrering av transaktioner av tillgångar där transaktionerna och deras detaljer registreras i flera identiska exemplar på många datorer. Syftet är att göra det omöjligt att radera eller förvanska information utan att det upptäcks. Den vanligaste typen av sådan teknik kallas blockkedja.

Kryptotillgångar: En digital representation av värde eller rättigheter som kan överföras och lagras elektroniskt med hjälp av DLT eller liknande teknik. Omfattar virtuella valutor, kryptovalutor och andra kryptomedel med tokens.